

Letnik II.

v lažnjivi obleki.

Štev. 21.

Izhaja v mesecu dvakrat, kedar ga je volja. — Veljá celo leto 2 gold. 40 kr., pol leta 1 gold. 20 kr., četrt leta 60 kraje. Posamezne številke se dobivajo po 10 kr. v Klerr-ovi bukvarnici na velikem trgu št. 313.

Kranjska dežela,

kakor jo je popisal nek nemškutar za prihodnji zemljopis v pruskem smislu.

Kranjska dežela je zadnji kos zemlje nemško-pruskega cesarstva na južni strani, in imenitna zaradi tega, ker se tik nje začne nemško-prusko morje z pruskimi ribami. Znajdli so jo bili najprej naši sorodci, katerih se je nekaj tam vselilo, da so ljudstvo izobraževali; ležala je takrat še v Avstriji, kjer jo je Bismark, vračaje se iz pruskega mesta Pariza, našel in sabo vzel.

V tej deželi živé tudi ljudjé, in sicer dvojne baže. Prvi so popruseni Nemci in domači renegati, drugi pa se imenujejo „Slovenci“ in se imajo le prvim zahvaliti, da živé, da jih niso podušili. Ti Slovenci so nekako človeku podobni, nos in usta imajo v sredi obraza, ko mi, po dvoje oči in ušes, od katerih ne plačujemo nobenega davka, vse drugo pa je zadavkano. Gibljejo se enako nam, le s tem razločkom, da stopajo z desno nogo pred levo, a mi z levo pred desno. Redé se od tistega, kar jim ostane čez davke; sploh pa jih je le toliko domá, kar se jih med vojake ne vtakne.

Kedar hočejo kaj povedati, odpró usta, pa brez ključa, in zaženó jezik, da odletava od oboka, kakor kembelj od zvona. Vsled tega pridejo iz ust glasovi, podobni človeškim, katerih pa ne razumiš, ker niso še na taki stopnji omike, da bi zamogli razložno in razumljivo govoriti.

Razločijo se dalje med sabo po „mandeljcih“, babcah in prvakih. Prva spola nista nevarna Prusiji, pač pa tretji oddelek, namreč prvaki. Ti se ločijo od družih po tem, da že znajo govoriti, da so se pod avstrijsko suknjo zbirali v deželnih zborih in največe iz svoje srede pošiljali na Dunaj, kar jim pa ni nič koristilo. Živeli so od milosti in potrpežljivosti nemškutarjev, to je, ljudi, kateri so deželo za Bismarka pripravljali, in od zaupnic prostega ljudstva. Če jih je prijela kaka trma, so zdvijali in ušli iz tičnika na Dunaji, kjer jim je ministerstvo ponujalo orehe in lešnike, da bi mu jih trli in za plačo tega

dela imeli lupine. Temu se je reklo konstitucijsko življenje.

Dokler dežela ni bila pruska, je imela mnogo hribov „liberalizem“ imenovanih, vrh katerih se je prav lepo videlo na Prusko; naši prijatelji so se prav radi zbirali na njih, ker jim je bil izgled všeč. Zdaj pa so tudi ti poravnani, ker Bismark ne trpi, da bi bilo razen njega še kaj visocega na svetu.

Glavno mesto te pruske provincije se imenuje Ljubljana, to je Ljubljena, ker je od nekdanj ljubila nemčursko in prusko kulturo, zato je bila pa po naših prijateljih tudi ljubljena. Pravijo, da je bila nekdanj posebno zaljubljena v nekega Suppana, kateri je pa ni vzel, kajti prišel je Bismark, in ta jo je vzel brez ozira na ljubezen.

Dasiravno je dežela jako rodovitna, ni ugodna pruski kulturi, ktero so naši prijatelji že dalje časa sejali; le krog mest, kjer je boljši gnoj, raste prav lepa pšenica, ktere pa domači ne jedó.

Vse drugo je puščava, na kateri se le davek pridela in na kateri zrastejo le krepki vojaki za našega cesarja armado. Saj je že to od nekdanj tako bilo, kakor spričujejo bukve zgodovine.

Za domačine pa raste kar v deželi leskovina, ktere olje je že od nekdanj se z dobrim vspehom na njih poskušalo. Tudi imajo že v deželi dokaj jetnišnic in temnih lukenj, ktere je dala zidati avstrijska vlada, tedaj vladanje Prusiji ne bo prevelikih stroškov prizadevalo.

Se eno napako ima dežela, ktera se ne dá popraviti, namreč: premajlna je za Bismarkovo lakoto. Za nas bo pa že zadosti velika.

Nekaj bi svetoval nemško-pruski vladi. Naj se drži nekdanjih načelov avstrijskih ministerstev, namreč, naj zatira domači element z vso silo in podpira tujega na vso moč, da nam ne bodo Slovenci zrastle čez glavo. Vse javne ustave naj bodo nemške, še celó mesnice za komarje.

Požrešnovič, pruski poslanec.

Rešpehtarjova kuharca.

„Kder človek nima nič opravt, mu je pa dolg čas“, tako so rekli tista frajla, k' sem ta prvi bart per njih služila. Tista frajla so bli strašno všajt in so zmeraj rekli: „Špela nikar se nikol ne mož, bo vidla, da te ne bo nikol greval. Pa so imel prov tista frajla, do zdej me še ni nikol greval, da se nisem omožila. Kakšen pjanc al špilavc je strašna komedja na glav, toko, da se more človek jokati, če b' votel al ne, koker zadnjič per „Mlinar in njegova hči“.

Jest prov nič ne držim na te Slobenarje, pa koker so špilalto komedjo, to je od več, toko se še nisem nikol jokala, koker tačas, k' me je Francelj popustil, — pa sej ni treba, da b' vsak vedel, da sem imela Franceljna. Zdej mi za moške ni nič mar, če mi le kdo govori od hlač, že bežim in kder grem mem kakšenga žnidarja, me je kar sram.

Morebit mislite, de sem zdej brez dinsta, k' sem per zadnji geršoft avfkindala. Pa ni res! Če je človek frajndlih, pa dobi prec dinst, k' so dobre kršence pa kuharce redke na svet. Precej sem imela še več ket trideset gospodinj, če b' bla votla iti k vsaki. Pa Špela ne gré h komur bod, zato se pa tud za-me trgajo in mi ponujajo dober lon. Kaj mislite, jest nisem taka cifra, koker se vlačjo po plac, jest sem ordentlih ženska, nobeden mi ne more nič reči.

Per komu sem zdej? Kaj ne, da Vas ima firbec? No, bom pa povedala, de se ne boste zastonj martral, k' toko ne vganete.

Zdej sem per tistem gospod al pa fant, k' je drukan, de je ferantvortlih takblat. Sej b' jest ne bla prevzela tiste ferantvortenge, pa k' vem, de per takblat ni nobene nevarnost, sem pa rekla: Nej se pes obes! Zdej sem gvavtna peršona. Kaj ne, de b' ne bil nobeden mislil, de bom kterkrat jest kuhala za takblat! Veste, ldje dobro plačajo, pa ne tirjajo od mene nič družga, koker da jim posodim svoj bertah, polej pa že sami kuhajo. To je fletno! Pa še na platec nisem drukana, de sem jest „ferantvortlih derehtar“. Ne vem, koko je to, de niso nič družga votli, koker moj bertah. So bli že tud pred navajen, de so se skrival pod druge bertahe.

Jest pa vender-le nisem tiste sorte, de b' kar lon jemala, pa nič ne delala, zato sem se pa tud bešverala in nisem bla kentent, de b' takblat kar brez mene kahal. Zato so m' pa tud prepustli vsu derehcijo takblatnasto, in vse, kar je tam drukan, tuhtam jest in pa drugi pod mojim bertaham. Pa tega ne smete mislit, de je bertah, pod katerem ti delavci delajo, na men, o ne, jest ga jim le posodim; dokler sem jest opasana z bertaham, se ne bo nobeden možki pod njega skrival.

Kdo b' bil kdej mislil, de bom jest kdej takblatnasta derehtarca! Jest b' sama tega ne bla nikol mislila, in ke b' ne blo tiste obrite svinje iz Brezja, Boh vé, koko b' še blo. Zato pa ne sme nobeden človek nikol obupat. Večkrat sem rekla: Špela, kdo vé, kaj bo še s tebe! Pa se nisem zmotila, če glih b' ne bla dni svojega življenja nikol mislila, da bom kterkrat derehtar od ibljanskega takblata.

Kder bo zdej spet zatožen, bom že sama odgovarjala in pa velik boljš, koker tist dohtar Šrajar. Ne vem, zakaj mu pravjo Šrajar, saj ni posebno dobro šrajal. Jest bom

velik bolj šrajala, kedar me bo kakšen mežnar perjel za frak, čem reč, za bertah.

Zato pa, kder berete tiste blatnaste cajtenge, vselej mislite na Špelo Šnitlih v Blatni vasi, tam, k' so ble preh svinje na prodaj.

Stara pesem.

Kedar nemškutar se rodi,
Se to po materi zgodi
Slovenski.
Mu oče je bogat meščán,
Pa tud' ošaben Tržičan
Gorenski.
Ko dete gibat' se začne,
Že brž po nemški veka;
Dobi od svoje matere
Slovenskega le mleka.
Slovenski se zredi
Pri svoji materi.

Obuje deček hlačice,
A nemšk' ne zna besedice
Ko „mamá“!
A vendar „zweite“ ne dobi,
Čeravno v glavi mu tiči
Le slama.
Tako se ripsa po klopéh,
Ko osel kje ob steni;
Po ul'cah hodi pa po treh
In se le nemški meni.
Pa tak nemčurski tič
Naučil se ni nič.

Ko je „študiral“ nekaj let —
Na Mahrov „universitet“ —
Prevzetnost.
Mu oče že možnjo odpré,
In sinko kazati začne
Napetnost.
Olišpan nosi se bahač
Z glavico brez možganov;
Se tudi z nemščino rad pač',
Češ, da je sin Germanov.
'Ma čevljice na „biks“,
Pa v glavi nima „niks“.

Pri „fajerveri“ je, se vé,
In s turnarji na Janjče gré
Zabavljat.
Ker je bogatih staršev sin,
Zamore pridno d'nar v kazin'
Zapravljat'.
Za ženstvom šibkih nog nori,
In govori neslane;
Tako mladenec dozori,
In gospodar postane.
Zdaj oče gospodar
Prav pridno nemškutar'.

Z inteligenc'jo se zdaj hval',
In še podedva kapital
Očeta.
Učen je, da Bogú se smil',
Še žlahno kri si čuti v žil'
Sin kmeta.
Se baha rad, da umen je,
Sobrate zaničuje;
Nemškutarjem pridruži se,
Slovence zasmehuje.
Pri tujcih se lovi,
Pri tujcih le slovi.

Prav žalostno za nas, zares,
Da 'mamo tud' sorodce vmes
Te baže.
Če pridobi si kapital,
Pa brž odpade, „liberal“
Se kaže.
Če slamo, ki jo v glavi 'ma,
Kjer 'majo drug' možgane,
Za gotov d'nar komú prodá,
Bogastvo ne prestane.
Inteligentna slama
Je kapital že sama.

Stari „Brencelj“.

Pruski Nemci na Francoskem

prav dobro napredujejo. Saj smo pa tudi vedili, da nemške kulture se ne more ubraniti nihče, bodi si Slovenec ali Francoz. Glejte napredke nemške kulture in znamenja njihove blagodušnosti.

Požgali so in skoro pokončali Strasburg, Mec in še veliko drugih manjših in večih mest, razrušili dokaj vasí in vrh v bitvah ubitih še mnogo družih vstrelili. Če bi to dolgo trpelo, bi bilo Francosko do zadnjega poslopja kultivirano. Nemško-pruska kultura tik sebe ne trpi nič družega, tedaj vse pokončá, da se more razširjati. Celó nedolžne ljudi so vstrelili razžaljeni kulturi v prid.

Naj mi še kdo pride in reče, da nemška kultura ne osreči narodov! Po izreku starega modrijana je najsrč-

nejši in najbogatejši oni, kateri nima nič. Kako blizo so že Francozi tej sreči in temu bogastvu!

Da pa pruski Nemci niso samogoltni, se vidi iz tega, da, ne gledé na to, da bodo potem, ko bodo Francozom vse pobrali, imeli mnogo bogastva in bodo sami nesrečni, polajšujejo osodo nesrečnih sovražnikov s tem, da jim vse poberó, kar je količkaj denarja vredno, samo iz blagega namena, da bi jih osrečili. Kako bodo Francozi brez skrbi živeli, kedar ne bodo imeli nič!

Če tedaj kdo trdi, da je naša dežela po nemški kulturi obožala in reče, da je to nesreča za-njo, se zlo moti. Blaga kultura, ktera sama sebe z bogastvom obloži, da bi druge osrečila in jih oprostila skrbi za bogastvo!

Na ulici.

Čevljarški učnik (fant): Janez, veš kaj, veliki gospodje so se od naju vendar-le nekaj naučili.

Mizarški učnik: Kaj neki?

Čevljarški učnik: Mojster so brali včeraj v tistem listu, ki je znan po svinji iz Brezja, da nekdo napeljuje ljudi, to je, gospódo, da bi nabirala in spravljala „čike“.

Mizarški učnik: Oh joj! Kaj bo ostajalo pa nam?

Čevljarški učnik (moško): Tolaži se s tem, da smo mi „kulturtrogarji“, ker so se velikaši nekaj od nas naučili. Mi smo že davno imeli „društvo za pobiranje čikov“.

Čudodelno mazilo.

Priporočilo.

Gospod oskrbnik je bil zgubil vsled hude bolezní brado in lase skoro do malega. Bere v časniku naznanilo nekega mazila, ktero je v stanu, mu priklicati nove lase, novo brado iz kože. Tega si naroči, a svoji ženi ne pové o tem besedice.

Žena njegova je imela pod nosom tisto senco, ktera ženski ne stoji lepo in ni poseben kinč ženskega obraza. Z veseljem bere v časniku naznanilo čudodelnega mazila, ktero v prav kratkem času pokosí ta boršt in vsled kterega se posušé korenine neprijetnih kocin. Brž si tega zdravila ženske lepote naroči, a možu nič ne pové od tega. Kako bo mož vesel, ko jo bo videl brez sence pod nosom!

Naročena zdravila prideta po pošti, in da bi drug družega namena ne spoznal, postavita si vsak skrivaj mazilo za peč. V temoti se brž namažeta in potem gresta spat.

Ko se napoči dan in izlezeta iz postelje, glejte, kako čudo!

Mož je gol po glavi, ko obeljena repa, žena pa ima brado po vsem obrazu, da bi se lahko zajec v njo skríl. Osupnjena se ogledujeta, ne vesta, sta li živa ali mrtva; zlasti žena sramote skoro skoprni.

Kaj se je bilo zgodilo?

V temoti sta bila premenila posodice in tako se je mož namazal s tistim mazilom, ktero pokončá lase, žena pa z onim, ktero jih gojí.

Mož se prej zavé in najde svet. Drugi večer sta se namazala vsak s svojim mazilom in čez noč je zrastle možu brada in lasje, kakoršnih še Ezav ni imel, žena pa je bila gladka in čista po obrazu, kakor beli papir.

Čez nekaj časa najde hlapec za pečjo mazilo in misleč, da je mast, namaže si čevlje ž njim. A kako se prestraši, ko jih hoče zjutraj obuti in so imeli velikansko brado!

Kdor te dogodbe ne verjame, naj si kupi tega mazila in poskusi njegovo čudodelnost.

Našim nemčurjem,

kteri so se tako zeló vneli za veliko-nemško pesem: „Die Wacht am Rhein“, nasvetujemo pesmi s sledečimi naslovi, ktere bi se jim bolj spodobile:

„Pot na Janjče in nazaj“, predrzni zbor s prevzetnostjo in krikam, spremlja ga turnarski boben.

„Reveži na Gradu“, usmiljenja vreden zbor zapuščenih žen, gospodinj in otrok.

„Drzni zabavljivec slovenskega naroda“, samospev z liberalnimi orgljami, poje g. Kaltenegger.

„Zakleta svinja“ ali „svinja, ktera je bila kaznovana s tem, da se je spremenila v „Tagblattovega“ dopisuna“, lažnjiv dvospev med vrednikom in dopisunom.

„Dvospev dveh bričev pred Dežmanovo hišo“, nepotrebna sitnost s konšt. svojeglavnostjo.

Take in enake pesmi naj pojó naši nemškutarji, ktere so deloma sami zložili, deloma pa so krivi, da so se zložile.

Hic Rhodus hic canta, ne pa „Wacht am Rhein“.
Per moj Dunaj!

Na pošti.

Kmet pride s svojim sinom, kterega hoče poslati v Ljubljano v šolo, na pošto.

„Kaj zahtevate, oče?“ ga vpraša uradnik.

„Poštno marko za deset soldov“.

Uradnik mu jo pomolí. Oče jo potem pritisne sinu na čelo, ga postavi pred okniček in reče uradniku:

„Tako! Zdaj pa prosim, gospod, da bi ga šttempljali“.

Uradnik vpraša začuden:

„Čemu to, oče?“

„I, no, v Ljubljano ga bom poslal, in da se mi ne zgubi, ker je še majhen, ga bom rekomandiral. Pa dam še deset soldov, da mi bo o Božiču gotovo nazaj prišel“.

Uradnik se zasmije na vse grlo in podučí kmeta, da se to zgodi le s pismi in da naj sinu plača prostor v poštnem vozu, da se bo peljal v Ljubljano.

„Peljal?“ praša oče začuden. „Jaz sem mislil, da ga boste kar telegrafirali, da bo prej tam. Z vozom ga peljem mar sam v Ljubljano. Idite se solit s pošto in telegrafom. Na ta način že jaz davno hodim v Ljubljano!“

Pogovori o „Tagblattu“.

Jaka. Kako neki, Jože, da je „Tagblatt“ tako po ceni, kaj?

Jože. Saj veš, da se prodajajo svinje in prešiči letos sploh po nizki ceni.

Tine. Danes sem videl gnati veliko prešičev v Ljubljano. Kaj misliš, Tone, komu so jih gnali?

Tone. Se je pa že zopet „Tagblatt“ s takošno tvarino preskrbel.

Ustavovercem.

Postavljate se za ustavo,
Ktera je po Vaši glavi;
Da le Vas na čelo stavi,
Jej nosite naprej zastavo.

Ustavno ste Vi za postavo,
Če se v brambo Vam postavi,
Če mejnike drugim stavi;
Ustavi tej pojete slavo.

Ustava pod postavo stavi
Naróde vse in vsaki stan;
Ustava vsacega naj bran'.

A Vi se vstavljate ustavi,
Ki stavi druge preko Vas,
Ki se postavi tud' za nas.

Dežmanova policaja.

Blatnovaščan. General je prišel, kakor se sliši, skoro ob veljavo tudi pri nemškutarjih.

Krakovčan. Ta je lepa! Nama vsaj ne bo treba dalje prežiti pred njegovo hišo in muhe in sence loviti. Da bi mu kterikrat vsaj eno okno kdo pobil, vsaj enkrat „živijo“ zaupil, da bi ga zagrabila in tirala pred župana in tako pokazala sveto, da sva potrebna! Pa vse je tiho krog hiše, nič se ne gane, še celó mačke se tukaj ne gonijo. — Če je pa general ob veljavo, je tudi dobro. Živijo!

Blatnovaščan. Idi z mano pred župana, ti boš prvi, kterega ta mesec vtaknemo v luknjo, ker si zaupil „živijo!“ Hajdiva!

Krakovčan. Beži, beži, ne bodi neumen! Le dotakni se me, pa bom jaz tebe gnal na „rotovž“ zarad razžaljenja generalove straže.

Blatnovaščan. Ha, ha! Saj je le šala. Pa veš, zakaj se je general zameril? Morda zarad svinje, ktera je po njegovih rokah prišla v „Tagblatt“?

Krakovčan. Ne, ne, zarad tega, ker se je potezal za stolnika Tomaža Šraj-a in v pismu do ministerstva prav grdo počrnil druge učitelje.

Blatnovaščan. Čudno, da so začeli krokarji krokarjem oči kljuvati. Kaj bo pa general počel, če ga popusté?

Krakovčan. Hm! Bo pa sobe in dvorane malal. Saj se je jel z barvami pečati. Na Janjčah višnjjevo pleče — pomalana svinja — počrneni učitelji — rudečo lice vsled klofute na šentpeterskem predmestji. Mož je že vse „farbe špilal“.

V zadnji nemškutarški razstavi

na strelišči so se pogrešale sledeče stvari, ktere naj bi bil razstavil gospod Malič:

1. Jabelko, kterega sta snedla Adam in Eva.
2. Jabelko prepira in nesloge, kterega nemčurji vedno med nas mečejo.
3. Brana, s ktero nemčurji obdelujejo polje za sad nemčurske kulture.
4. Hrast, kterega želod je jedla brezijska svinja.
5. Smola, ktero imajo nemškutarji pri vsem svojem početji.
6. Krava, iz ktere mleka se dela Dežmanovo maslo.
7. Cepec, s kterem se v konšt. društvu mlati prazna slama, in
8. Žito, ktero se iz te slame izmlati.

Čudiš, prijatelj, se mar, da svinja se našla je v „Tagblatt“?
Znano gotovo ti bo, svinjam da blato je všeč.

Zastavica.

Kdo je umrl prej, ko se je rodil?

Разнообразие народов по §. 19. državne postave.

Rešitev uganjke v šte. 19.

Janez ni snedel polovico klobase, timveč poldrugo klobaso.

Popravek.

„Novice“ so se posmehovale, češ, da je naš odgovorni vrednik „masculus pictus“ (namalan možicelj). Ker ni naša navada, barvati ali črniti svoje lastne prijatelje, se že ta misel sama po sebi pokaže kot kriva, in to timveč, ker imamo le prešiče pomalane.

Vredništvo „Tagblattovo“.

Listnica vredništva.

Mnogim radovednim: „Brencelj“ bo prihodnje leto izhajal po trikrat na mesec; se ve da si bo tudi nasadil drugo glavo, ker ga po stari že vsak pozná, kakor slab denar. Cena mu bo v primeri s številkami, znižana tako, da bo list s 36 številkami celo leto veljal 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. To pové „Brencelj“ že zdaj, da ne boste „firbea pasli“.

Ker se je jako zanimiva nova podoba iz Dunaja zakasnila, je ne moremo danes vvrstiti, bo pa drugi pot „Brencelj“ v lepši obleki.

Vabilo na naročbo.

Da bomo vstrezali svojim bralcem v vsakem obziru in z mogovrstnim, smo si naročili vrh brezijskih svinj še veliko čedo

hrvaških prešičev,

ktere bomo prodajali svojemu občinstvu, nadjaje se največe podpore, da ne bomo glada gagnili.

„Tagblatt“,

list za svinjsko omiko.